

## สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการทดลองเพื่อศึกษาผลการใช้ชุดการแนะแนวที่มีผลต่อความสนใจอาชีพอิสระของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดแหลมเจดีย์ อำเภอบางระก้า จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งพอสรุปขั้นตอนและผลการศึกษาค้นคว้าได้ดังนี้

### ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาผลการใช้ชุดการแนะแนวอาชีพที่มีต่อความสนใจในอาชีพอิสระของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

### สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า

นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการแนะแนวอาชีพ มีความสนใจในอาชีพอิสระสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

### ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2536 โรงเรียนวัดแหลมเจดีย์ อำเภอบางระก้า จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 24 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 12 คน และกลุ่มควบคุม 12 คน ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้คือ ครูพูดโน้มน้าวให้นักเรียนสมัครใจในการเข้าร่วมการทดลองและให้ทำแบบสอบถามวัดความสนใจในอาชีพอิสระ คราวจแนบคะแนนจัดเรียงลำดับเป็นคู่ ๆ โดยจับคู่นักเรียนที่มีคะแนนเท่ากันหรือใกล้เคียงกันได้จำนวน 12 คู่ แล้วสุ่มแต่ละคู่โดยใช้วิธีโยน หัว - ก้อย ให้คนหนึ่งอยู่ในกลุ่มทดลองและอีกคนหนึ่งอยู่ในกลุ่มควบคุม

### เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แบบสอบถามความสนใจในอาชีพอิสระ ซึ่งผู้วิจัยใช้แบบสอบถามของ บุนงา เอกภพอนุกุล ซึ่งได้หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ .835
2. โปรแกรมการใช้ชุดการแนะแนวอาชีพ จำนวน 12 โปรแกรม
3. โปรแกรมการสอนแบบปกติ จำนวน 12 โปรแกรม

### วิธีดำเนินการทดลอง

1. ทำการทดสอบก่อนการใช้โปรแกรมการใช้ชุดการแนะแนวอาชีพ และโปรแกรมการสอนแบบปกติ โดยให้นักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและควบคุมทำแบบสอบถามวัดความสนใจในอาชีพอิสระ
2. ดำเนินการทดลองโดยให้กลุ่มทดลองได้เข้าร่วมการใช้ชุดการแนะแนวอาชีพและกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้ง ๆ ละ 3 คาบ (60 นาที)
3. ทำการทดสอบหลังจากใช้โปรแกรมการใช้ชุดการสอนแนะแนวอาชีพ และโปรแกรมการสอนแบบปกติ ให้ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบสอบถามวัดความสนใจในอาชีพอิสระชุดเดิมอีกครั้ง
4. นำคะแนนความสนใจในอาชีพอิสระของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มาวิเคราะห์และ เปรียบเทียบความแตกต่างโดยวิธีการทดสอบค่า ที (t-test)

### การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความสนใจในอาชีพอิสระ ก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
2. การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความสนใจในอาชีพอิสระ หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3. การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความสนใจในอาชีพ  
อิสระ ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง

4. การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความสนใจในอาชีพ  
อิสระ ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม

#### สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เมื่อเปรียบเทียบความสนใจในอาชีพอิสระก่อนการทดลองของ  
กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่าความสนใจในอาชีพอิสระไม่แตกต่างกัน
2. เมื่อเปรียบเทียบความสนใจในอาชีพอิสระหลังจากการทดลองของ  
กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุด  
การแนะแนวอาชีพมีความสนใจในอาชีพอิสระสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการ  
สอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. หลังจากสอนโดยใช้ชุดการแนะแนวอาชีพ นักเรียนกลุ่มทดลองมี  
ความสนใจในอาชีพอิสระสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. หลังจากสอนแบบปกติ นักเรียนกลุ่มควบคุมมีความสนใจในอาชีพ  
อิสระสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

#### อภิปรายผล

จากผลการทดลองใช้ชุดการแนะแนวอาชีพกับวิชาการสอนแบบปกติ ที่มี  
ผลต่อความสนใจในอาชีพอิสระของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลัง  
การทดลองนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการแนะแนวอาชีพ มีความสนใจใน  
อาชีพอิสระสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่  
ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้ แสดงว่าชุดการแนะแนวอาชีพทำ  
ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงความสนใจในอาชีพอิสระได้สูงขึ้น ซึ่ง  
กฤษฎา จันทรวิภาค (2527 : 5) ได้กล่าวถึงชุดการแนะแนวอาชีพว่าเป็น  
เครื่องมือที่สร้างขึ้น เพื่อเป็นการสร้างค่านิยมที่ดีเกี่ยวกับงานอาชีพที่สนใจ เป็น  
การเตรียมเยาวชนให้ออกไปสู่โลกของงานอาชีพได้อย่างมั่นใจและเหมาะสม  
เป็นการเสริมย้ำความสนใจในอาชีพที่ตนสนใจให้มากขึ้น

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กฤษณา จันทรวิภาค (2527: 34) ได้ทดลองใช้ชุดการแนะแนวอาชีพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทพศิรินทร์ ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการแนะแนวอาชีพมีคะแนนทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนเรื่องอาชีพสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ เช่นเดียวกับมาโนชญ์ ชุนกอง (2532 : 78) ได้ทดลองใช้ชุดการแนะแนวอาชีพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพรหมพิรามวิทยา ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการแนะแนวอาชีพ มีวุฒิภาวะทางอาชีพสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการสอนด้วยชุดการแนะแนวอาชีพและสอดคล้องกับงานวิจัยของปกรณ วังศ์สวัสดิ์ (2533 : 41) ได้ทดลองใช้ชุดการแนะแนวอาชีพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการแนะแนวอาชีพ มีความสนใจในอาชีพอิสระในท้องถิ่นสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

จากผลการวิจัยที่สอดคล้องกันดังกล่าวข้างต้น ของกฤษณา จันทรวิภาค มาโนชญ์ ชุนกอง และปกรณ วังศ์สวัสดิ์ แสดงให้เห็นว่าการสอนโดยใช้ชุดการแนะแนวอาชีพให้ผลดีกว่าการสอนแบบปกติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในครั้งนี้ทั้งนี้สังเกตได้จากคะแนนเฉลี่ยความสนใจในอาชีพอิสระของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการแนะแนวอาชีพ มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากเดิม 22.84 คะแนน ส่วนคะแนนเฉลี่ยความสนใจในอาชีพอิสระของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากเดิม 7.25 คะแนน จะเห็นได้ว่าคะแนนเฉลี่ยกลุ่มทดลองมี คะแนนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างชัดเจน เพราะว่าการสอนโดยใช้ชุดการแนะแนวอาชีพในครั้งนี้ ประกอบด้วยวิธีการสอนต่าง ๆ ได้แก่ การบรรยาย การอภิปรายแสดงความคิดเห็น การเล่นเกมต่าง ๆ การแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลอง การเล่นละคร การทัศนศึกษา และการสัมภาษณ์พร้อมทั้งมีอุปกรณ์การสอนหลายประเภท ได้แก่ วิดีโอเทป ภาพอาชีพ หนังสือการ์ตูน เอกสารประกอบการเรียน ทำให้นักเรียนได้เห็นและ

สัมพันธ์ของจริง ผลการสอนโดยใช้ชุดการแนะนำอาชีพจึงมีประสิทธิภาพสูง  
กว่าการสอนแบบปกติ ซึ่งสอดคล้องกับ พล แสงสว่าง (2529 : 37) ที่กล่าว  
ถึงการดำเนินการแนะนำอาชีพต้องใช้กิจกรรมเป็นสื่อ เพราะทำให้น่าสนใจและ  
เป็นรูปธรรมมากขึ้นกว่าการชี้แจงบรรยายธรรมดาและยังสอดคล้องกับวัชร  
ทรัพย์มี (2523 : 122) ที่เสนอแนะการจัดกิจกรรมแนะนำอาชีพไว้คือ การ  
จัดศึกษานอกสถานที่ จัดรายการทนายอาชีพ จัดฉายภาพยนตร์เกี่ยวกับอาชีพ จัด  
อภิปรายกลุ่ม เกี่ยวกับอาชีพ

ผลจากการทดสอบสมมุติฐานสรุปได้ว่า ชุดการแนะนำอาชีพมีผลต่อการ  
เพิ่มความสนใจในอาชีพอิสระของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษารั้งนี้ กิจกรรม  
ต่าง ๆ ในชุดการแนะนำอาชีพจะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจและ  
สนุกสนานไปพร้อมกับการเรียนรู้ ดังรายงานผลจากกิจกรรมในโปรแกรมทั้งหมด  
ซึ่งผู้วิจัยประเมินจากการสังเกต คอบแบบสอบถาม และสัมภาษณ์นักเรียนกลุ่ม  
ทดลองดังต่อไปนี้

โปรแกรมครั้งที่ 1 นักเรียนให้ความสนใจซักถามรายละเอียดเกี่ยวกับ  
ชุดการแนะนำอาชีพจากผู้วิจัย

โปรแกรมครั้งที่ 2 กิจกรรมนี้นักเรียนสนใจภาพอาชีพอิสระ มีการ  
ซักถามผู้วิจัยตลอดเวลา ในขั้นอภิปรายนักเรียนได้ช่วยกันแสดงความคิดเห็นและ  
ทำงานในระบอบประชาธิปไตย

โปรแกรมครั้งที่ 3 กิจกรรมนี้นักเรียนได้มีโอกาสสำรวจอาชีพอิสระ  
ในห้องเรียนของตนเองและมีความรู้ลึกซึ้งกว่าเดิมอาชีพอิสระในห้องเรียนของตนเอง

โปรแกรมครั้งที่ 4 ในช่วงการแข่งขันเกมรวมดวงใจ นักเรียน  
เล่นเกมด้วยความสนุกสนาน บางคู่ส่งเสียงเรียกหากันดังทำให้รวมดวงใจได้เร็ว  
บางคู่รวมดวงใจได้ช้าเพราะไม่มีเทคนิคค้นหาคู่กันโดย ค้นหาคู่กันโดยไม่  
ส่งเสียงแต่ก็รักษาท่าทางแสดงอาการคันค้อน ขึ้นอภิปรายนักเรียนมีความกระตือ  
รือร้นช่วยกันอภิปรายในข้อสงสัยของเนื้อหาที่ผู้วิจัยกำหนดให้

โปรแกรมครั้งที่ 5 ในช่วงการทนายปัญหา "ฉันเป็นคนประกอบอาชีพอะไร" นักเรียนมีความสนุกสนานทนายปัญหาเสียงดัง เมื่อหมดการทนายปัญหา นักเรียนขอให้ผู้วิจัยทนายปัญหาต่ออีก นักเรียนมีความพึงพอใจที่ได้รับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับอาชีพอิสระจากผู้วิจัย เมื่อทำกิจกรรมเสร็จสิ้นนักเรียนได้เขียนถึงความรู้สึกที่มีต่ออาชีพอิสระในทางบวกทุกคน

โปรแกรมครั้งที่ 6 กิจกรรมการใช้อาชีพนั้นนักเรียนให้ความสนใจมาก ทุกคนมีสีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใสพึงพอใจในการใช้อาชีพของเพื่อน เมื่อทำกิจกรรมเสร็จสิ้นนักเรียนสามารถพิจารณาคุณสมบัติตัวเองได้อย่างเหมาะสมกับงานอาชีพใดได้

โปรแกรมครั้งที่ 7 กิจกรรมนี้นักเรียนมีความสนใจและมีสีหน้าพึงพอใจที่อ่านหนังสือการ์ตูนที่ผู้วิจัยให้อ่าน แล้วนักเรียนสามารถสรุปข้อคิดที่ได้จากการ์ตูนเพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพได้ นอกจากนี้ยังทำแบบทดสอบได้ถูกต้อง

โปรแกรมครั้งที่ 8 กิจกรรมนี้ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงละครจากการ์ตูน ผู้แสดงแต่ละคนมีความตั้งใจที่จะถ่ายทอดเรื่องราวจากการ์ตูนให้ผู้ชมได้ทั้งเนื้อหาและความสนุกสนานเพลิดเพลิน ในชั้นอภิปรายนักเรียนให้ความร่วมมืออภิปรายในหัวข้อที่ผู้วิจัยกำหนดให้ และทำแบบทดสอบได้ถูกต้อง

โปรแกรมครั้งที่ 9 กิจกรรมนี้ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองนักเรียนให้ความร่วมมือในการแสดง สร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินให้ผู้ชมเป็นอย่างมาก ผู้แสดงมีการเตรียมตัวอย่างดี เมื่อทำกิจกรรมเสร็จสิ้นนักเรียนช่วยกันอภิปรายในหัวข้อที่ผู้วิจัยกำหนดให้ถูกต้อง นอกจากนี้ยังทำแบบทดสอบได้ถูกต้องอีกด้วย

โปรแกรมครั้งที่ 10 กิจกรรมนี้นักเรียนได้ชมวิดีโอเทปประมาณ 25 นาที นักเรียนให้ความสนใจต่อกิจกรรมนี้อย่างมาก หลังจากได้ชมวิดีโอเทปแล้วนักเรียนได้ร่วมกันอภิปรายในหัวข้อที่ผู้วิจัยกำหนดให้อย่างกว้างขวาง จากแบบทดสอบทำให้ผู้วิจัยทราบว่านักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพที่เรียนในวันนี้

โปรแกรมครั้งที่ 11 กิจกรรมนี้ผู้วิจัยได้พานักเรียนไปทัศนศึกษาอาชีพ การเลี้ยงกบของนายชรรค์ชัย หอมใจมัน ประมาณ 50 นาที จากการสังเกต นักเรียนมีความสนใจ และกระตือรือร้น มีการซักถามผู้ประกอบการและคนงาน ตลอดเวลาซึ่งนักเรียนก็ได้จดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ลงในแบบสัมภาษณ์อาชีพที่ผู้วิจัย แจกให้ล่วงหน้า หลังจากกลับเยี่ยมชมกิจกรรมของนายรวันชรรค์ชัย หอมใจมัน นักเรียนได้เขียนแสดงความคิดเห็นที่ดีต่ออาชีพนี้ และทำแบบทดสอบได้ถูกต้อง

โปรแกรมครั้งที่ 12 กิจกรรมนี้นักเรียนได้มีการอภิปรายแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพอิสระที่ได้เรียนรู้มาทั้งหมดตามหัวข้อที่ผู้วิจัยกำหนดให้ อย่างกว้างขวาง ทำให้ผู้วิจัยทราบว่านักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพอิสระและ สนใจที่จะประกอบอาชีพอิสระในอนาคต และนักเรียนอยากให้ผู้วิจัยจัดกิจกรรม แบบนี้อีก เพราะได้ทั้งความรู้และสนุกสนานไม่เบื่อหน่ายทำให้บทเรียนมีความหมาย ต่อผู้เรียนมาก

จากโปรแกรมทั้งหมดในชุดการแนะแนวอาชีพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จะเห็นว่า มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างความสนใจในอาชีพอิสระของนักเรียนอย่างมี ประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่าในการวิจัยครั้งนี้จะพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ มีความสนใจในอาชีพอิสระเพิ่มขึ้นมา แต่เป็นการเพิ่มขึ้นที่น้อยกว่าการสอนโดยใช้ ชุดการแนะแนว และผู้วิจัยจึงมองเห็นถึงความแตกต่างของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม อย่างชัดเจนว่า นักเรียนที่เข้ากลุ่มร่วมกิจกรรมการใช้ชุดการแนะแนวอาชีพมี ความสนใจกระตือรือร้น อยากรู้อยากเห็น มีความสนุกสนาน ไม่เบื่อหน่ายต่อ การเรียน มีความพึงพอใจที่ได้รับประสบการณ์ความรู้ ซึ่งตรงกันข้ามกับนักเรียน ที่ได้รับการสอนแบบปกติจะมีลักษณะที่เฉื่อยชาไม่มีปฏิกิริยาโต้ตอบกับผู้วิจัย ทั้ง ๆ ที่เรียนเนื้อหาเดียวกัน ด้วยเหตุนี้เองที่ทำให้ให้นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุด การแนะแนวอาชีพจึงมีความสนใจในอาชีพอิสระสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอน แบบปกติ

## ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางที่อาจเป็นประโยชน์  
ดังนี้

### 1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ในโรงเรียนประถมศึกษายังไม่มี การบรรจุชั่วโมงแนะแนว  
ไว้ในหลักสูตร ดังนั้นครูแนะแนวจึงควรสอดแทรกความรู้เพื่อให้เกิด  
ความสนใจในอาชีพอิสระในกลุ่มวิชาต่าง ๆ เช่น การงานพื้นฐานอาชีพ เกษตร  
ศิลป์ ยุวกาชาด เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในอาชีพอิสระ

1.2 ควรมีการปลูกฝังความสนใจในอาชีพอิสระให้นักเรียนตั้งแต่  
ในระดับประถมศึกษาเพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพในอนาคต ดังนั้น  
โรงเรียนประถมศึกษาจึงควรจัดการแนะแนวอย่างเป็นระบบจริงจัง

1.3 ครูแนะแนวส่งเสริมและกระตุ้นให้นักเรียนได้ทดลองประกอบ  
อาชีพอิสระในระหว่างเรียนด้วย เพื่อให้นักเรียนมีทักษะและประสบการณ์ตรง  
ในการประกอบอาชีพอิสระ จึงจะทำให้นักเรียนมองเห็นช่องทางและมีทัศนคติที่ดี  
ต่ออาชีพอิสระ

1.4 ชุติการแนะแนวอาชีพอาจสร้างความสนใจในอาชีพอิสระได้  
เพียงชั่วคราว ดังนั้นครูแนะแนวจึงควรหาวิธีการกระตุ้นความสนใจในอาชีพอิสระ  
อย่างต่อเนื่อง

### 2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาผลของการใช้ชุดแนะแนวอาชีพในกลุ่มตัวอย่างที่เป็น  
นักเรียนในเขตเทศบาลเมืองว่ามีผลต่อการเพิ่มความสนใจในอาชีพอิสระหรือไม่

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบระหว่างการใช้ชุดการแนะแนวอาชีพกับ  
วิธีการอื่น ๆ เช่น การให้คำปรึกษาทางอาชีพเพื่อศึกษาว่าวิธีการใดสามารถเพิ่ม  
ความสนใจในอาชีพอิสระของนักเรียนได้ผลมากกว่ากัน

2.3 ควรมีการศึกษาตัวแปรที่อาจมีผลต่อความสนใจในอาชีพอิสระ  
ด้วย เช่นอาชีพของบิดา มารดา สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ผลสัมฤทธิ์  
ทางการเรียน ความคาดหวังของครอบครัวที่มีต่อนักเรียน